

Tiziano Terzani hakkında bir yazı

Prof. Dr. Gazi Yiğitbaşı

1965 yılında Afyon, Bolvadin'de doğdu. İzmir Yavuz Selim İlkokulu, Bornova Suphi Koyuncuoğlu Orta Okulu, İzmir Atatürk Lisesi ve Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni (1988) bitirdi. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde KBB Uzmanı (1993), KBB Doçenti (1999), KBB Profesörü (2005) oldu. 2005 ve 2011 yılları arasında İzmir Tepecik Eğitim Araştırma Hastanesi KBB klinik şefliği ve Başhekimlik görevinde bulundu. Halen Medipol Hastaneleri Medikal Direktörü görevini yürütmektedir.

Tiziano Terzani 1938'de İtalya'da doğar, liseyi İtalya'da, üniversiteyi İngiltere'de okur, doktorasını ABD'de tamamlar. 1971 yılından başlayarak otuz yıl boyunca Alman Der Spiegel Dergisi'nin Asya muhabiri olarak çalışır. Özellikle Çin ve Hindistan'da uzun yıllar yaşar. Hem Batıyı, hem Doğuyu çok iyi bilen bu üst düzey gazeteci, 2000 yılında bağırsak kanserine yakalanır. Dünyanın en iyi kanser merkezlerinden biri olan Memorial Sloan Cettering Cancer Center'de tedavisine başlanır. Bir taraftan klasik tıbbın tedavilerini alırken, bir taraftan da dünyanın çok farklı yerlerindeki özel bağlantıları sayesinde tamamlayıcı ya da alternatif tedavi metotlarını dener. Bir kanser hastası olarak hissettiklerini aktarırken Doğu tıbbi ile Batı tıbbını hatta iki medeniyeti can alıcı noktalarından yakalayarak mukayeseler yapar. Her iki dünyanın genelde "evrene", özelde "hastaya" yaklaşımlarını sorgular; gazeteci olmanın getirdiği birikimle taraf olmaktan çok gözlem yapar. Sonunda bütün bu yaşadıklarını Himalayaların zirvesinde münzevi yaşama çekilerek varlığın sınırlarına yaptığı içsel bir yolculuğun eşliğinde kaleme alır. Yazdığı kitabı, yaşam denen döngüyü bir atıklarınca benzetererek "Atlı Karıncada Bir Tur Daha" şeklinde adlandırır.

"Her şeyden önce nerede ve özellikle nasıl tedavi olacağımı seçmeliydim. Artık her şeyin tartışma masasına yatırıldığı günümüzde resmi ağzılardan açıklanan her şeye kuşkuyla bakılıyordu. Bütün otoriteler ayrıcalıklarını yitirmişlerdi ve herkes hiçbir dayanağı olmadan kendinde herkesi ve her şeyi yargılama hakkı buluyordu. Klasik tıp hakkında konuşmak

moda olmuştu; "alternatif tıp" büyük bir nimet sayılıyordu. En azından adları kulağa daha çekici geliyordu. Ayurveda, pranoterapi, akupunktur, yoga, homeopati, Çin şifalı bitkileri, reiki, vs. Her zaman kulağa çalınan, birilerinin anlattığı, tam da inanılmak ve umut vermek üzere oluşturulmuş benzeyen bir öykü vardı. Bir an için bile bunların hiçbirini dikkate almadım" diyerek klasik tıbbın tedavileri olan ameliyat, radyoterapi ve kemoterapi yolunu tercih eder. Ancak süreç içinde yaşadıkları ona işlerin sanıldığı kadar iyi gitmediği izlenimini uyandırır. "Aynen gazeteciler gibi benim doktorlarım da olayları onlara göründükleri biçimiyle ele alıyorlar ve olayların arkasına saklanabilecek ve ele geçmesi kolay olmayan "öteki"nin peşine düşüyorlardı. Onların gözünde ben sadece bir bedendim: iyileştirilmesi gereken bir beden. Ama ben aynı zamanda bir zihinim, aynı zamanda ruhum ve kesinlikle bir öyküler, deneyimler, duygular, düşünceler ve heyecanlar birikimiyim. Bütün bunların hastalığımla çok yakından ilişkileri olmalı. Hiç kimse bunu göz önünde bulundurmamak istemiyor ya da beceremiyordu. Saldırılması gereken "kanseri"di, el kitaplarında ayrıntılarıyla tanımlanmış, istatistikleri tutulmuş, herkese ait olabilecek bir kanser. Ama o benim ki değildi".

Ayrıca bilimsel sürecin de zannettiği gibi işlemediğini düşünür: "En azından bedendeki bir hücreyi neyin delirttiği öğrenilmiş miydi? Bu soruyu sorduğu bilim adamı "Doğru yoldayız ama sonuca varmamız aya insan yollamaktan daha karmaşık bir işlem gerektiriyor" cevabını vermişti. Ben maalesef onların yanıldıklarını düşünmeye başlamıştım. Bir kapının anahtarını bulabildiklerinde onun arkasında bir başka kapı, sonra bir

kapı daha ve bir tane daha ile karşılaşacaklarını düşünüyordum ve her birinin bir başka anahtar olacaktı. Çünkü eninde sonunda benim sevgili bilim adamlarımın aramakta oldukları bütün anahtarlara ulaşan anahtar, bütün şifrelerin şifresiydi. Bu "Tanrı'nın şifresiydi". Nasıl oluyor da onu ele geçirmeyi hayal ediyorlardı? Kuşkusuz ki Batı dünyası bedeni tanımadada çok büyük aşamalar kaydetmiştir. Tıbbın kökünde anatominin yatıyor olması beni her zaman çok şaşırtmıştır, çünkü bu bilim dalının temelinde kadavraların kesilmesi yatar ve hayatın sırrına ölümleri inceleyerek varılmasına akıl sır erdiremem. Öte yandan Batı dünyası bedeninin içinde ve ötesinde yer alan, onu ayakta tutan, onu bütün öteki hayat biçimleriyle ilintiye sokan ve doğanın bir parçası yapan o görülemeyen, ölçülemeyen, tartılamayan kısmı konusunda hiçbir gelişme göstermediği gibi, tam tersine geriye gitmiştir. Bu nedenle tıbbi araştırmanın giderek daha ince ayrıntıya inmekten, küçükten hep daha küçük olanı aramaktan başka çıkar yolu yoktur. Peki, aslında tam ters yönde yani küçükten büyüğe gitmesi gerekmez mi?" şeklinde sorgulamalarını sürdürür ve sonunda "Bilim yolunun da sınırları olduğunu ve başka yerlerde, başka yollar yürüyerek bambaşka şeyler bulunabileceğini hissediyorum" diyerek yollara düşer.

New York'daki tedavilerini tamamladıktan sonra Hindistan'da ayurveda ve reiki merkezlerine, Filipinler'de "Asya Piramidine", oradan orta Hindistan'da bir Herbal tedavi merkezine, Boston'da İtalyan kökenli bir Homeopatın kliniğine, Hong Kong'da Çinli bir milyarderin özel olarak ürettiği mantarın özü tedavisine, Tayland'da bir Tao ve Chi Gong uygulama merkezine, Kaliforniya'da kanser hastaları için bir

destek program merkezine, Hintli bir yoga öğretmeninin müzik tedavilerine, Hindistan'ın güneyinde bir "Guru"nun aşramına, Budizmin kutsal mekânlarına uzanan çok ilgi çekici bir yolculuk yaşar.

"Zaten pek geniş olan doktor, uzman ve şifacı koleksiyonuma; dilenci ermişler, yaşlı bir Cizvit psikolog, çocukluğundan beri bir heykele âşık olan bir keşiş ve benzeri pek çok acayip tip ve karakter ekledim. Her gittiğim yerde, kimi zaman bana sunulan ilaçları da deneyerek mucizevi biçimde iyileşmiş hastalar, tuhaf bir pozisyon ya da acayip bir tedavi sonucunda şifa bulanlarla ilgili pek çok öykü dinledim. Ama bir o kadar da Batı'nın bilimsel tıbbını reddedip alternatif bir tedaviye başvurarak hayatını kaybedenlere de tanık oldum."

"5 yılı doldurduğum zaman son kontrole gittiğimde Memorial Sloan Cettering Cancer Center de kendini zamana uydurmuştu. Bir "Tamamlayıcı Tıp" bölümü açmış; reiki ve yoga uygulamaya başlamış, doğal kaynaklı anti-kanser tedavileri incelemeye koyulmuş ve odalarda moral vermek için gençlerin gitar çalmasına, hastalara holistik iyileşme konusunda bilgi verilmeye başlanmıştı. Doktorların bu işlere hiç inancı yoktu ama belli ki hastane, hastalardan gelen pek çok çağrıya boyun eğmiş, pazar payının bir dilimini şifacılar ve benzeri tiplere kaptırmamaya karar vermişti"

"Ne yazık ki sadece konusunu değil, hayatı da çok iyi tanıyan, sağlam bir bilimsel donanımı olan ama tıbbi hala bir sanat gibi uygulayan doktor tipinden artık Batı dünyasında bulunmuyor ve üretilmiyor. Bugün üniversitelerimizden çıkan doktorlar, hastalar değil yalnızca hastalıklar çerçevesinde düşünebiliyorlar. Onlar için hasta, bir hastalığın taşıyıcısıdır sadece; kendine ait bir dünyada yaşayan, ailesi olan ya da olmayan, işinde mutlu ya da mutsuz çalışan bir insan değildir. Hiçbir doktor, hastasının evine gitmiyor, onu gündelik hayatı içinde görmüyor,

onun duygusal ilişkilerine tanık olmuyor. Artık buna zamanı yok. Zaten artık buna merakı ya da hevesi de yok. Bu nedenle hem Avrupa'da, hem de Amerika'daki hastalar, sadece form doldurmak için soru soran; bedeninin tek bir parçası konusunda uzman olan ve o parça sanki bir insana ait değilmiş gibi davranan yeni memur-uzman-doktorlar tarafından daha az anlaşıldıklarını hissediyorlar. Bunun sonucu olarak, pek çok kişi şu ya da bu "alternatif" tıbbı başvuruyor ve uzmanlaşmanın en çok teşvik edildiği ABD gibi bir ülkede, "alternatif" tıbbı yapılan başvuru sayısı, normal doktora yapılan başvurulardan çok daha fazla. Çünkü alternatif tıp, hastaya kişiselleştirilmiş bir yaklaşım sunuyor; onu bütünlüğü içinde ele alacağı izlenimini veriyor, baş ağrısının nedenini belki ayak tabanında arıyor ama böylece kendi başına iyileştirici bir gücü olan gizem ve büyü unsurunu yeniden hasta-doktor ilişkisine sokmuş oluyor. Bu yaklaşım da hastaya çok daha fazla keyif veriyor".

Yazar bu koşuşturmaların sonunda Himalayaların yüksek eteklerinde, duvarları balçuktan yapılmış küçücük bir kulübede inzivaya çekilir ve "varlık" ve "ben" üzerine yoğun bir tefekkür içine girerek yaşadıklarını kaleme alır. "Ve orada, yüreğimi hiç bu kadar hissetmediğim o yerde, şimdi bağırsaklarımı değil, belleğimin en derin kıvrımlarında hayatım boyunca biriktirdiğim duygusal kırıntılar silkelenip atılıyordu. Tanrıyı hiç bu kadar yakınımda hissetmemiştim."

Tıp, bilim ve felsefi konuların üst düzey bir entelektüel yaklaşımla ele alındığı bu kitabı okurken kendinizi çok yüksek irtifalardan engin ufukları seyrediyormuşçasına bir keyifli yolculuğun içinde buluyorsunuz. Kimi zaman kendi yaptığınız tahlilleri kimi zaman da hiç aklınıza gelmeyen farklı bakış açılarını yakalıyor ve şaşırıyorsunuz. Vaktiniz ve ilginiz varsa 654 sayfalık kitabı çok kısa sürede okuyup ilk fırsatta ikinci kez okumanın yolunu arayacaksınız emin olun.

Tiziano Terzani New York'daki tedavilerini tamamladıktan sonra Hindistan'da ayurveda ve reiki merkezlerine, Filipinler'de "Asya Piramidine", Boston'da İtalyan kökenli bir Homeopatin kliniğine, Hong Kong'da Çinli bir milyarderin özel olarak ürettiği mantarın özü tedavisine, Tayland'da bir Tao ve Chi Gong uygulama merkezine, Kaliforniya'da kanser hastaları için bir destek program merkezine, Hintli bir yoga öğretmeninin müzik tedavilerine, Hindistan'ın güneyinde bir "Guru"nun aşramına, Budizmin kutsal mekânlarına uzanan çok ilgi çekici bir yolculuk yaşar.